

Ransoneringsboken

Bertil Olsson

Enligt mexikanska La Jornada 080519 kan ransoneringsboken, som lika för alla garanterar basvaror till starkt subventionerade priser, vara på väg ut. Regeringen tycks vara överens om att detta system för jämlik distribution som tidigare har spelat en viktig roll, idag snarare är en "anakronism" som måste avskaffas. Men "inget kan göras plötsligt och det måste kombineras med en rad åtgärder för att inte drabba delar av befolkningen negativt", sade ekonomen och universitetsprofessorn Armando Nova.

"Vi måste arbeta för att bli av med denna distributionsform som ger 11,2 milj människor (Kubas befolkning) samma varor, oavsett om de behöver dem eller inte. Det kan vara bättre att på ett väl genomtänkt effektivt sätt ge bidrag till enskilda och familjer som behöver det", tillade han.

Diskussionen om detta intensifierades sedan presidenten, Raúl Castro, talat om hur ransoneringsystemets "miljonsubventioner", blir irrationella och ohållbara i det ekonomiska dagsläget. Officiellt uppskattas statens utgifter för de basvaror som säljs till subventionerade priser till motsvarande en miljard US-dollar. I år beräknas bara matimporten uppgå till 900 milj dollar, pga höjda matpriser på världsmarknaden.

"Ransonen räcker inte hela månaden ut, men den garanterar mig åtminstone ris, lite bönor, socker, något protein till lågt pris och ändå går min pension åt i ett nafs. Om det tas bort, kan du tänka dig hur det går", sade Digna Pérez, pensionerad lärare. Förutom detta ingår varje månad bland annat en viss mängd matolja, 10 ägg, tandkräm och tvåll.

FN:s Utvecklingsprogram UNDP konstaterar att alla medborgare på Kuba garanteras rätten till denna mängd livsmedel, och framhåller att det dessutom ingår tillägg för grupper med särskilda behov, som barn, gravida kvinnor, ammande mödrar med stort behov av kosttillskott, och för människor med olika sjukdomar. Ransoneringsystemet inrättades i mars 1962 för att avhjälpa den bristsituation som uppstod när USA, som var den största livsmedelsleverantören, bröt alla förbindelser. I det läget kunde systemet garantera en viss mängd basvaror till subventionerade priser, som ibland var lägre än produktionskostnaden.

"Ransoneringsboken fyllde sin uppgift att ge varje familj det allra nödvändigaste. Tack vare det här systemet kompletterat med en omfattande fri marknad med rimliga priser, kunde man i början av 80-talet, säga att Kuba hade uppnått en jämlikhet som var unik för Latinamerika," sade Nova. Men i början av 90-talet berövades Kuba återigen en av sina viktigaste handelspartner när Sovjetunionen och det socialistiska läget i Europa upplöstes. Ekonomin gjorde en störtstyckning med dramatisk effekt på levnadsstandarden.

1993 låg konsumtionen 31 procent lägre än 1989 och bruttonationalprodukten 35 procent lägre. Ett ekonomiskt

åtgärds paket möjliggjorde en återhämtning och år 2000 hade konsumtionen ökat med 37 procent. Men för att tillgodose sina behov måste konsumenterna gå till "fria jordbruksmarknader", som till mycket höga priser erbjuder frukt, grönsaker, fläskkött med mera, av hög kvalitet.

Den inhemska marknaden under statlig kontroll innefattar också butiker med jordbruksprodukter till fasta priser, jordbruksmässorna, försäljning direkt från trädgårdar eller organiska stadsodlingar och grönsaksstånd i bostadskvarteren. Nova anser att alla dessa marknader borde slås ihop för att åstadkomma en balans med lägre priser. Det förutsätter ändrade produktionsförhållanden, särskilt i jordbrukssektorn, för att uppnå högre avkastning. Man måste också uppnå en växelkurs som gör det möjligt för producenter att gå runt, säger Nova.

CENTRALBANKEN FÖRESPRÅKAR STARKARE PESO

Kuba har sedan början av 90-talet två olika valutor: den inhemska befolkningens vardagliga peso och en annan – CUC - avsedd främst för utlänningar. Enligt AFP 080525 har Osvaldo Martínez, ordförande i parlamentets ekonomiutskott, sagt att valutasystemet kommer att reformeras så snabbt som möjligt. "Avsikten är att avskaffa systemet med dubbla valutor, som på sätt och vis skadar vår självkänsla, men vi behöver en viss valutaresev för ett normalt handelsutbyte, för pris- och löner reformer och större ekonomisk effektivitet". Enligt AP 08 06 12 bidrog Centralbanken till diskussionen genom att i en skrivelse uppmana regeringen att gradvis förena landets två parallella valutor och minska på "urskillningslösa" subventioner. Bankledningen menar att en enda stark peso skulle höja produktiviteten och arbetsmoralen. Men den varnar för att övergången måste ske gradvis, med förstärkning av peson för att minska skillnaden mellan de två valutorna.

KUBA HÖJER PENSIONER OCH SOCIALBIDRAG

Enligt Prensa Latina 080427 kommer 2,6 milj människor att den 1 maj få höjda pensioner, och den årliga budgeten för pensioner ökar då till 837 milj pesos. Beslutet följer av principen att "höja inkomsten för arbetare och pensionärer, med början för dem som har de lägsta inkomsterna." Ålderspensionen höjs med minst 20% för att hedra de miljoner människor som har ägnat merparten av sina liv åt skapande arbete och fortfarande försvarar socialismen, enligt regeringens tillkännagivande. Minimipensionen höjs från 164 till 200 pesos. De som hade mellan 202 och 360 pesos, får ytterligare 40 pesos. Pensioner på mellan 361 och 399 ökar med 25 pesos, så att minimipensionen i den kategorin ökar med 20%. Löneökningar kan för närvarande bara genomföras inom vissa prioriterade sektorer och samtidigt införs för dem en avgift på 5% till socialförsäkringen.

HÖGT OLJE- & MATPRIS, MINDRE INVESTERING

Enligt Juventud Rebelde sade vicepresident Carlos Lage att en del investeringar kommer att minska eller uppskjutas pga höjda världsmarknadspriser på olja, livsmedel och praktiskt taget all import. "Inga investeringar kommer att överges men målsättningen kommer att modifieras och de kommer att uppskjutas," sade Lage 7 juni, efter ett möte med kommunpolitiker. Han tillade att de 158.000 fat olja per dag som gick åt ifjol "kostade 8,7 miljoner US-dollar om dagen och kommer i år det att kosta 32 procent mer, 11,6 miljoner." Vicepresidenten - en av sex - sade att investeringsplanerna för 2008 "med nerdragningen blir 29 procent lägre än förra året men 2,4 ggr högre än år 2000," men han angav inga specifika siffror. "Jag tar inte upp våra svårigheter. Ni känner till dom och lever med dem, vår press återger dem korrekt och internationell press förstör och överdriver dem."

